

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

5. De materia subrogata iuramento

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Cap. VII. De Deobligatione à Iuramento. 133

17. n. 1. citans Val. Reginald. Sā, aliōsque, & nos
pā, cūm de commutatione voti: quia tunc redditur
Deo, quod æquē illi gratum est, ipsūque opus æqualis,
vel melioris bonitatis fatis causa sufficiens est commu-
tandi in minus nullo modo potest, quia ad hoc requiri-
tur potestas jurisdictionis, ut mox n. 1. dicam, & infra
de commutatione voti.

Dicit (iuramentum soli Deo præstitum) nam non ita
iuramentis homini principaliter factis, quia non æquē
iuramenti homini bonum æquale, vel melius: nam pro-
prium est eadem specifiā forma, quā res promittitur, est
iuramentum implendum à jurante. Sed de hac re iterum
dicetur, cūm de voto recurrit sermo cap. 16. §. 5. à num. 5.
cap. 17. ubi consilium quoddam affectum de iuramento
homini minus principaliter facti, sive acceptato, sive
non acceptato.

Quæ Iuramenta.

6. Omnia ea, quæ possunt à Superiore habente pote-
statem relaxari, multo magis possunt ab eodem commu-
tari: vide quæ dixi §. præcedenti, n. 2. solum igitur hīc
querendum est, an iuramenta penalia, & conditiona-
lia possint commutari ab Episcopo, vel privilegiatis,
citanti sunt de materia Summo Pontifici reservata: sed
quia nos sup. §. 3. n. 7. probabile putavimus, illa quæque
iuramenta per se stantia non esse reservata, ideo multo
magis reservata non erunt, quando sunt conditionalia,
vel penalia; quare poterunt à prædictis commutari.

Ob quas causas.

7. Ut superior possit iuramenta homini præstita com-
mutare, suffiunt eadem causæ, quæ suffiunt ad dispen-
sationem, §. præcedente: & illæ, illisque sub conditionibus
requiruntur hīc, quæ ibi. Ut autem commutentur hæc
iuramenta soli Deo facta, quæ votis, ut sæpe dictum est,
æquivalent, cuius ponderis causæ requirantur, hāc superest
brevis explicandum.

8. Præmitto autem primò, licet posse ab habente po-
tatem commutari iuramentum, non solum in bonum
magis, vel æquale sed etiam (licet existente causa, ut mox
n. 1. dicam) in minus, atque hoc regulariter esse licitum,
quoties habet quis potestatem commutandi vota, vel
iuramenta: ita Arag. 2. 2. q. 88. art. 12. citans Cordub. in
Summa de casib. 159. & 190. Tol. Sā, Less. Sayrus, alique
apud Sanch. mox citand. n. 1. Ratio est, quia alioquin illa
potestas frustratoria esset, nam, ut commutetur vo-
tum, vel iuramentum in bonum majus, sufficit probabili-
ter propria auctoritas, ut modò diximus n. 7. quare, si fa-
cilitas commutandi aliquid tribuerebatur in minus. Adde
aliqua iura apud eundem Arag. adde & ipsam praxim.

9. Scio Sanchez lib. 4. in Dec. c. 50. n. 4. & alios om-
nino velle, ut commutatio etiam ab habente potestatem
semper debeat expediri, vel in æquale, vel in quasi æqua-
le: quia commutatio ex D. Thoma in 4. dist. 38. q. 1. art. 4.
quæst. ult. in corpore, est veluti contractus inter commu-
tationem nomine Dei, & votentem: at contractus permuta-
tionis debet æqualitatem habere. Sed fortasse Sanch.
intelligit non posse ita in minus, ut moraliter æqualeat
dispensationi: non enim esset licita commutatio, si jeju-
nium, v. g. commutaretur in unum Ave: fateor enim de-
bere adesse aliquam proportionem inter rem juratam, &
materiam suppositam, ne scilicet commutatio in dispen-
sationem, quæ majorem requirit potestatem, transeat: id
quod videtur Sanchez notasse per illud (quasi) Ad ratio-
nem ex Divo Thoma patet responsio, quia in mero con-
tractu permutationis non intercedit potestas jurisdictio-
nis, ut intercedit in casu nostro, nam propterea aliquid
plene est casui nostro concedendum.

10. Præmitto secundò, ut fiat licet & validè commu-
tatio in majus, nullam requiri causam: & in æquale satis
levem, cūm ipsa bonitas operis causa sit sufficiens: ita
Car. Pal. tom. 3. d. 2. de voto, p. 15. n. 7. & 8, at ut fiat in
Pars I.

minus requiri causam, ita, ut nec licet, nec validè sine
causa expediat: ita Sanch. lib. 4. in Dec. c. 19. n. 4. Ratio
est, quia tunc admiscetur aliqua dispensatio, ad quam
semper requiritur causam supra diximus.

11. Dictum est num. 8. (ab habente potestatem) quia
nullus potest sibi ipsi in minus commutare suum votum
Deo præstitum. Ratio est eruenda ex dictis, nam ad
hanc intermiscetur aliqua dispensatio, quo non potest
oriri, nisi ab habente jurisdictionem: at nemo ex se ipso
habet in se jurisdictionem, quæ requirit superioritatem
in aliam, &c.

12. His positis, causæ ad commutandum ad tres re-
ducuntur. Primò, si res promissa sit reddita illicita, vel
inutilis. Secundò, si ex parte votentis, seu jurantis reddi-
ta sit difficilis, seu incommoda, ut si supervenerit infir-
mitas, vel imbecillitas, &c. Tertio, si magis bono com-
muni expedit, ut non impleatur tale votum, seu iuramen-
tum. Alia huc pertinentia dicemus, cūm de commutatio-
ne voti eadem enim est vti, & huius iuramenti ratio, ut
nimis sæpe dictum est.

§. V. De materia subrogata iuramento.

1. **Q**ui non observat id, in quod suum iuramentum
commutatum legitime fuit, estne perjurus? Res-
pondeo, non fore perjurum, quia rem subrogatam nec
juravit, nec, ut suppono, illam sub novo iuramento ac-
ceptavit: ita Less. lib. 2. c. 42. n. 57. Trull. lib. 2. in Dec. d. 33.
n. 7. Bon. tom. 2. dist. 4. de iur. q. 1. p. 17. n. 13. citans Suar. &
Sanchez.

Tenebitur ergo solum ex pacto, quoad rem illam loco
materiæ juratæ præstandam consensu. Unde si res subro-
gata gravis erit, graviter contra factum peccabit: Quod
si levis, etiam si loco, gravis rei juratæ supposita fuerit,
puto probabile esse leviter peccatum. Id quod mihi
persuadet paritas sumpta à penitentia Sacramentali,
quæ si levis sit, licet pro peccatis gravibus imposita, non
obligat ex probabili opinione, in nostro opusculo de Confess.
lib. c. 1. §. 2. n. 5. nisi leviter.

2. Illud adverte: ab emittente materiam subrogatam
voto, peccati contra votum: quia ex eo, quod quia accep-
tat materiam subrogatam in Voti commutationem,
censetur promittere Deo illam servare; atque adeo con-
sentit transferri vinculum Religionis, quod erat in mate-
ria voti, in materiam subrogatam, vide infra, c. 16. §. 6.
n. 2. ubi citatur Sanchez: in quod in casu iuramenti, ut
iuramentum est, non ita se habet; quia non statim ac-
promitto aliquid facere, id sub iuramento censetur pro-
mittere. Ita Less. loc. cit.

Alia spectantia ad materiam subrogatam, dicuntur
infra, cap. 16. §. 4. n. 35. & §. 7.

§. IV. Solutio aliquorum casuum huc pertinentium.

1. **E**x dictis operæ pretium erit, sequentes solutiones
præcticas deducet. Petrus vovit, & juravit paupe-
rem puellam, nullam determinando se ducturum. Fran-
ciscus vovit idem, sed sine iuramento. Antonius juravit
idem, aut taxat, sed sine voto, & nulla adhuc acceptatio
ab aliqua certa puella facta est. Qui potest hæc dispen-
sare, vel commutare? Dico tum Episcopum in utroque
foro, tum in foro interno te privilegiatum, seu Confessa-
rium delegatum posse, cum causa, ut semper supponi-
mus, dispensare, vel certè commutare juxta privilegium,
quo gaudes. Ratio est eruenda ex probabiliter dictis §. 3.
n. 2. quia hæc sive Vota, sive iuramenta, solum continent
vinculum Religionis.

2. Rursus, Petrus juravit Bertæ puellæ matrimo-
nium, quæ nondum acceptavit. Franciscus idem jura-
vit eidem, quæ jam acceptavit. Antonius vovit, & jura-
vit idem eidem acceptanti. Martinus vovit, & juravit
idem & eidem non acceptanti; quoniam dispensabit, vel
commutabit: Dico Episcopum, & te privilegiatum dis-
pensare, vel juxta tua privilegia commutare posse primo,
M